THE DAILY YIDDISH JOURNAL

H. WINEBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

67 Elizabeth Street Telephone Main 4582

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR

SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd 1913

ניט פרענק ווערט געמשפט נאר די אמעריקאנער יוסטיץ

היינט וועט די „באארד אף פריזאן קאמישיאנערס“ פונ'ם דרום שטאאט דזשארדזשיא, בעטראכטען דעם שיקזאל פונ'ם ברוקלינער אידישען יונגען מאן לעא פרענק, וועלכער שמאכטעט אין א קערקער פונ'ם אטלאנטער פריזאן, און וועלכער איז פערמשפט צו דער תליה.

אין די הענד פון די עטליכע קאמישיאנערס, וועלכע שטעלען צוזאמען די „פארדאן־באארד“ ליעגט יעצט דער גורל פון א מענשליכען לעבען.

לויט זייער ווילען קען א מענשליך הארץ אויפהערען צו קלאפען, און דער שטריק פונ'ם תליין זאל מאכען א סוף צו אן אומשולדיג מענשליך לעבען. ביי זיי אין דער האנד איז אויך, די מעגליכקייט צו פערמיידען, אז אומשולדיג בלוט זאל פערגאסען ווערען, און אז לעא פרענק זאל נאך אמאהל קענען ווערען א נוצליכער מיטגליעד פאר זיין פאלק און לאנד.

זיי, די קאמישיאנערס, וועלען זיך היינט צוזאמענקומען בעטראכטען פרענקס שיקזאל. אויף זייערע שרייב־טישען וועלען זיך געפינען פיעלע דאקומענטען, וואס האבען א שייכות מיט'ן פרענק פראצעס, ווי אויך די פיעלע פעטיציעס וואס בעטען בעגנאדיגונג פאר'ן אומשולדיגען קרבן.

איין פאפיער, איין דאקומענט וועט אבער אויף יענעם טיש פעהלען צווישען אלע — פאפיערען פונ'ם פרענק פראצעס — דאס איז אן אנקלאגע געגען דער אמעריקאנער גערעכטיגקייט, געגען דער אמעריקאנער יוסטיץ, געגען דעם ווי אזוי מענשליכע לעבענס זיינען ביליג ביי דער גערעכטיגקייט פון די פעראייניגטע שטאאטען.

מיר ווילען זיך יעצט ניט אבשטעלען אויף דעם, צו דער אידישער יונגערמאן איז שולדיג אינ'ם מארד פון דער 14 יאהריגער מיידעל מערי פייגען, אדער ניט, ווייל דאס איז די זאך פון געריכט. מיר ווילען זיך אויך ניט אבשטעלען אויף דעם, אז מיר זיינען געגען פרענקס הינריכטונג, ווייל מיר זיינען געגען טויט־שטראף בכלל.

אין דעם פרענק־פאל, איז אבער דא א פיעל וויכטיגער מאמענט, וועגען וועלכען מיר ווילען יעצט ריידען.

מען האט גענומען א מענשען, און מען האט פערמשפט צום טויט אויף דער בלויזער עדות פון א פערברעכער און א פערדעכטיגטען פערזאן. אלעס האט ביים פראצעס געארבייט געגען פרענק'ן, און פאר זיין פערמשפט'ונג, אזוי אז אפילו דער ריכטער זיינער, וועלכער איז שוין יעצט אויפ'ן עולם האמת, האט נאכ'ן פראצעס געדענקט אנדערש, ווי דאן, ווען ער האט ארויסגעגעבען זיין אורטהייל.

מיט דיעזער מיינונג זיינען אויך פיעלע פון די דזשורי־לייט, און די בעסטע דענקענדע מענשען פון לאנד.

די פערטהיידיגער פונ'ם קרבן האבען פערלאנגט בלויז, אז מען זאל פרענק'ן געבען נאכאמאל די מעגליכקייט איהם אויסצוהערען, אז מען זאל דעם גאנצען פראצעס נאך אמאהל איבערקוקען. און אויב ער איז שולדיג, דאן זאל ער די פערדיענטע שטראף בעקומען, איז ער אבער ניט שולדיג, דאן זאל איהם צוריק זיין מענשליכעס לעבען און כבוד אומגעקעהרט ווערען.

און ווי אזוי האבען געהאנדעלט די, אין וועמעס הענד עס ליעגט דאס אמעריקאנער געריכטס־געזעץ? ווי אזוי האט געהאנדעלט דער אמעריקאנער סופרים קאורט?

א מענשען לעבען איז פאר זיי צו ביליג, אז עס זאל זיך לוינען דער גאנצער „טראבל“ מיט א נייעם פראצעס, און זיי האבען צוריקגעוויזען פרענקס פערלאנג.

מיר ווילען ניט ווידערהאלען, דאס וואס עס איז שוין פון פיעלע געזאגט געווארען, אז מען איז זיכער, אז פרענק שמאכטעט אומזיסט און אז ער איז א קרבן פון העצעס און פערשווערונגען. ניין, דאס איז שוין גענוג דייטליך און קלאהר געזאגט געווארען, אז מען זאל עס דארפען ווידער זאגען.

זאל פרענק בעצאהלען מיט זיין לעבען אויף דער תליה, וועלען יענע מענשען, אפילו נאך זיין טויט, ניט רוהען ביז זיי וועלען אויפצייגען זיין אונשולד, אז אומזיסט איז פערגאסען געווארען זיין בלוט.

דער אמת וועט מוזען ווי בוימאייל ארויסקומען אויפ'ן וואסער, און דאן.

דאן וועט די אמעריקאנער יוסטיץ דארפען געשטעלט ווערען צום געריכט, פאר רויבען אומזיסט א מענשליכען לעבען, און זי וועט מוזען אן ענטפער געבען אויף איהר געזעצליכען מארד. זי וועט מוזען ערקלעהרען, ווארום עס ווערען אזעלכע פערזאנען ווי די טהאו'ס געגעבען אלע מעגליכקייטען ארויסצודרעהען זיך פון דער גערעכטיגקייט, צו דער צייט, ווען פאר דעם אידען פרענק, וויל מען אפילו קיין נייעם פראצעס ניט בעוויליגען, ער זאל קענען אויפצייגען אין געריכט דאס, אין וועלכען אלע גלויבען און זענען איבערצייגט.

ניין, ניט פרענק ווערט היינט געמשפט פון דער „פארדאן־באארד“.

דאס זעצען זיי גאר אוועק אויף דער בעשולדיגונגס־באנק די אמעריקאנער יוסטיץ וועלכע וויל ניט אויסהערען דעם פערארטהיילטען, און רויבט פון איהם די מעגליכקייט צו פערטהיידיגען זיך.

דעם פלעק אויף דער יוסטיץ פון די שטאאטען, וועלכער איז פערארזאכט געווארען פונ'ם סופרים קאורט, קען יעצט אבגעווישט ווערען בלויז דורכ'ן בעשלוס אז פרענקס לעבען טאר ניט גערויבט ווערען, ווייל וועט איהם זיין אורטהייל פערביטען ווערען אויף לעבענסלענגליכע געפענגניס, וועט ער נאך האבען א מעגליכקייט פון זיך אראבצוואשען דעם מארד שאנד־פלעק.

די „פארדאן־באארד“ דארף עס טהאן ניט אזוי אין די אינטערעסען פון פרענק'ן און זיין פאמיליע, ווי אום צו ראטעווען אמעריקאס כבוד און עהרע.

דאס וואס די „פארדאן־בארד“ דארף היינט טהאן, האבען שוין געטהאן די פיעלע מענשען פונ'ם אמעריקאנער פאלק, וועלכע האבען זיך אונטערגעשריבען אויף די בעגנאדיגונגס־פעטיציעס, ווייל זיי ווילען אויף זייער געוויסען ניט טראגען קיין מארד, מעג ער אפילו זיין דורך דער האנד פונ'ם געזעץ.

נאציאנאליזם און קולטור

פון נח שטיינבערג.

(פערטער ארטיקעל.)

ווען מיר רעדען פון קולטור, איז נויטיג אונטערצושיידען פון מאטעריעלע ביז גייסטיגער קולטור. די מאטעריעלע קולטור זוכט צו פערבעסערען דעם מענשענ'ס לאגע אויסערליך; די גייסטיגע קולטור זוכט צו פערשעהנערען, און פערבעסערען די אינערליכע וועלט פון דעם מענשען. די מאטעריעלע קולטור פיהרט אם מעהרסטען צו מאשינעריע, די גייסטיגע פיהרט צו קונסט, פילאזאפיע, און מאראל.

די מאטעריעלע קולטור ברענגט ארדענונג אין דער פיזישער וועלט, דיא גייסטיגע קולטור ברענגט הארמאניע אין דער גייסטיגער וועלט. די מאטעריעלע מאכט דעם מענשען לייכט צו קריגען זיינע לעבענס־מיטלען, די גייסטיגע, שטארקט זיין גייסט, ערהויבט דעם מענשען, און זוכט א זין, און אן אידעאל פאר וואס צו לעבען. מיט איין ווארט, די מאטעריעלע קולטור מאכט פאר'ן מענשען בעקוועם זיינע אויסערליכע אומשטענדען, אבער די גייסטיגע, ערהויבט זיין נשמה.

די ערשטע פיהרט צו איינארטיגקייט, און מאכט דאס אויסערליכע לעבען פון די מענשען עהנליך, די צווייטע פיהרט צו אן אונענדליכע דיפערענצירונג, און מאכט די מענשליכע גייסטער רייך און פערשיעדענארטיג.

עס גיט אויך א גרויסער אונטערשיעד אין דעם פראצעס פון שאפען. און געניסען פון די צוויי בעזונדערע קולטורען. די מאטעריעלע קולטור, איז געשאפען מיט'ן צוועק, ארייןצוברענגען מענשליכען ארדענונג אין דער נאטור, אום איהר צו קענען קאנטראלירען. די גייסטיגע קולטור האט איהר אויפגאבע ארייןצוברענגען ארדענונג, און קאנטראלירען די אינערליכע נאטור פון דעם מענשען. אדער קלערער גערעדט, איהר צוועק, איז אויסצופארשען די נאך אונבעקאנטע וועלט וואס מיר רופען מענש. איהר שטרעבען איז צו העלפען דעם מענשען אויסצוגעפינען „זיך“, און צוריקצוקומען צו זיין אייגענעם „איך“. די גייסטיגע קולטור האט אלס איהר אויפגאבע צו דערגרונטעווען דעם זין פון אלעס וואס לעבט. און אויסגעפינען א ציעל, וואס זאל זיין גענוג גרויס, עס זאל זיך לוינען די מענשען פאר איהם צו לעבען. ווי מיר זעהען פון דעם געזאגטען, איז איהר פעלד פון טהעטיגקייט אונענדליך, זי פאדערט דארום די גייסטיגע ענערגיע פון יעדען אינדיווידום. און נאר דאן ווען אלע וועלען איהר שאפען, וועלען איהר אלע קענען געניסען...

אבער אזוי ווי די מאטעריעלע קולטור פיהרט צו איינארטיגקייט, קענען אלע מענשען איהר גלייך געניסען, די מאטעריעלע קולטור דארף ניט יעדער מענש אליין שאפען, בלויז איניגע יחידים קענען איהר בעשאפען, דאן קענען אלע מענשען איהר גלייך איבערנעהמען. די מאטעריעלע קולטור קען יעדער לעבעדיגער מענש לעבען, ווייל מאטעריעלע קולטור קען מען קויפען, מען קען עס נעהמען פון דרויסען. איין יחיד קען איבערנעהמען פון א צווייטען; פונקט ווי איין פאלק קען איבערנעהמען פו א צווייטעם פאלק. די גאנצע מנשהייט קען זיך גלייך בענוצען, און געניסען, פון דער מאטעריעלער קולטור, ווען מען וואלט איהר נאר ניט געשטערט דערצו.

אנדערש איז אבער מיט דער גייסטיגער קולטור, זי פיהרט שוין צו אן ענדלאזע פערשיעדענארטיגקייט, וועהרענד מאטעריעלע קולטור איז יוניווערסאל, איז די גייסטיגע אינדיווידועל. ניט אלע מענשען קענען פון איהר גלייך געניסען ווי פון מאטעריעלער קולטור.

פון דעם גייסטיגען קולטור־קוואל קען נור יעדער מענש שעפען, אויף אזוי פיעל — מיט דער טיעפקייט פון זיין אייגענער נשמה.... ווייל מען קען ניט קויפען קיין גרייטגעמאכטע קולטור, ווי גרייטע פילען, אדער אין פידעלאך איינגעמאקירטע פרוכט.

די גייסטיגע פרוכט מוז אויסוואקסען אין אן אייגענעם גארטען. גייסטיגע קולטור קען מען ניט ארייננעהמען פון דרויסען, ווי ארויפציהען א פארטיגען בגד. די נשמה דולדעט ניט קיינע פרעמדע מאסקעס... די נשמה מוז זיך אליין בעשאפען... זי מוז געבוירען ווערען אינווענינג, און אויב מען נעהמט שוין יא אמאל ארויין פרעמדס, דאן מוז עס אזוי ווערען איבערגעקאכט, און צוזאמענגעשמאלצען, מיט דער אייגענער נשמה, אז עס זאל ווערען אין גאנצען אייגענס; אז ניט איז עס בלויז גייסטיגע מעבעל.. אבער ניט וואהרע קולטור.

צווי מענשען קענען גלייך פאהרען אויף אן אייזענבאהן, ווייל דאס איז מאטעריעלע קולטור, אבער צוויי נשמות קענען ניט גלייך געניסען פון דעם זעלבען בילד, ליעד, אדער בוך. עס ווענדעט זיך ווי הויך זייערע גייסטער זיינען אויף דעם לייטער פון ענטוויקלונג, צו קענען זעהן דאס ליכט וואס שטראהלט ארויס פון די ווערק.

די מאטעריעלע קולטור וויל געבען דעם מענשען וואס מעהר בעקוועמליכקייט. די גייסטיגע וויל געבען הייליגקייט, און פיהרען צו איבערמענשליכע גרויסקייט.

די מאטעריעלע קולטור קען ווערען געשאפען פון א פאר גרויסע זשעניען, און דאן איבערגעגעבען צו דער מאסע פארטיגערהייט; די גייסטיגע קולטור מוז יעדער יחיד שאפען פאר זיך אליין. צו שאפען מאטעריעלע קולטור איז נויטיג א סך וויסען, צו שאפען גייסטיגע, איז נויטיג טיעף פיהלען און דענקען. גייסטיגע קולטור פיהרט דארום צו די העכסטע אינדיווידואליטעט, ווייל עס מיינט פערשיעדענארטיג דענקען און פיהלען. עס מיינט ניט בלויז אנגעקליבענעם וויסען, אדער האבען א סך פאקטען אין זכרון, עס מיינט אינדיווידועלעס פיהלען און דענקען איבער די וויכטיגסטע פראבלעמען פון לעבען. עס מיינט ארגינעלעס שאפען. יעדער לויט זיין אייגענעם ווילען, און לערשטאנד, און אויף זיין אייגענעם ווילען, אין פערשטאנד, און אויף זיין אייגענעם אופן.

עס זיינען יעצט פארהאן אזוי פיעל פאנאגראף־מענשען, ווייל מען האט אין זיי דערשטיקט זייערע אייגענע נשמות. מיר פיהלען א פעראכטונג צו זיי, ווייל זיי האבען ניט קיין אייגענעם איך. זייערע נשמות זיינען געבארגטע. ווען זייער קערפער גיט זיך נור א לאידע טרייסעל, פליהען פון זיי ארויס די פרעמדע נשמות.. דאס זיינען בלויז אימעטאציעס פון מענשען, וואס נארען בלויז אב דאס אויג, אבער אין גרונד זיינען זיי כאראקטערלאז. און דאס וואס עס איז געזאגט וועגען יחידים, ווערט אויך געמיינט מים נאציאנען. א פאלק, וואס איז בלויז אן אימעטאציע פון אנדערע פעלקער, בלייבט פרימיטיוו, און כאראקטערלאז.

וויסען קען מען שעפען ביי אנדערע פעלקער, אבער אידעאלע געפיהלען דאס זיינען בלומען וואס קענען נור בליהען אין אן אייגענעם גארטען.

ניט מאשין קולטור, נאר אמת'ע גייסטיגע קולטור מיינט כאראקטער ענטוויקלונג און וואו קען זיך נאך בעסער ענטוויקלען דער כאראקטער פון יחיד ווי ביי זיין אייגענעם פאלק? ווייל פון וואס קען נאך א קינד וואקסען גרעסער ווי פון די מילך פון די ברוסט פון זיין אייגענער מוטער? ביי וועמען קען מען געפינען אזוי פיעל טריישאפט, און שוץ ווי ביי אן אייגענער מאמען? דער וואס שטרעבט צו שאפען א וואהרע קולטור, דארף דארום ניט פערלאזען זיין אייגענע מוטער נאציאן, ווייל נור זי קען איהם העלפען אויף דעם וועג פון פראגרעס צו קולטור. עס פערשטעהט זיך, אז מיר האבען דא ניט אין זינען דעם קאניבאלען נאציאנאליזם, וועלכער שלינגט איין פעלקער, און פרעסט זיי צוזאמען מיט זיין גרויסען שטאאט־מאשין, אז עס זאלען ארויסקומען גלייכע וואורשטלאך און לאזט ניט ענטוויקלען קיינע פערשיעדענארטיג קולטורעלע מאשין. דער קאניבאלער נאציאנאליזם זוכט צו ענטוויקלען סאלדאטען, ניט קיין גייסטיגע אינדיווידואליטעטען. מען דארף ניט זיין פערבלענדעט פון דעם וואס דער ווייל דער נאציאנאליזם פיהרט צו א שעהנעם נאמען „נאציאנאליזם“, אין גרונד איז עס קיין נאציאנאליזם, עס איז בלויז „שטאאטיזם“. דאס איז דער פרימיטיווער ווילען ארייןצודריקען וואס מעהר פעלקער אין איין גרויסען שטאאט, און דאן מיט א האנד פון שטאהל און אייזען בעהערשען די וועלט, ווי דאס ווילען אלע מאדערנע שטאאטען. עס איז שוין גאר נישט נויטיג צו בעמערקען, אז דער קולטורעלער נאציאנאליזם איז אין גאנצען דאגעגען דער שטאאט טענדעניץ, ווייל דער „שטאאטיזם“ מיינט דער טויט פון יעדער פרייער קולטורעלער ענטוויקלונג, און מוז סוף כל סוף פיהרען צו'ם בארבארישען פעלקער־מארד, וועהרענד דער פראגרעסיווער נאציאנאליזם פיהרט צו קולטור, און הארמאניע.

צום שלוס קענען מיר אין קורצען זאגען, אז נאציאנאליזם איז א געמיינשאפטליכע אידעע פון א פאלק, צו וועלען בלייבען און עקזיסטירען און ענטוויקלען איהרע אייגענטימליכקייטען, וואס אונטערשיידען איהר פון אנדערע פעלקער.

קולטור איז דעם מענשענ'ס אנשטרענגונג צו שטייגען וואס אמאל אויף א העכערער ענטוויקלונגס שטופע, און ווילי דער נאציאנאליזם פיהרט צו א גרעסערער פערשיעדענארטיגקייט, און ארגינאליטעט, פיהרט ער דארום לאגישער ווייזע די מענשהייט אויף א העכערע שטופע.

דער פראגרעסיווער נאציאנאליזם איז דארום א נויטווענדיגער בעדינג פאר א רייכע און פריי קולטור, ווייל אום עס זאל זיך קענען פערנאנדערוואקסען דער קולטורעלער בוים פון דער מענשהייט, אין דער ברייט, און אין דער הויך, טאהר מען פון איהם ניט אברעכען די פיעלע פערשיעדענע צווייגען, נור מען מוז זיי לאזען פריי פערנאנדערוואקסען אונטער די שטראהלען פון אמת'ע פעלקער פרייהייט. די פערשיעדענע צווייגען, מעטראפאליש גערעדט, זיינען די פילע פערשיעדענע נאציאנען, און דער גאנצער בוים דאס איז די גאנצע מענשהייט. די קולטור איז די פרוכט פון בוים, אויב ער וואקס פריי און הויך....

אבער אהן פריי וואקסענדע צווייגען קען ניט זיין קיין שעהנער פרוכטבארער בוים, ער מעג וואקסען ווי לאנג, וועט ער אלץ בלייבען בלויז א גרויסער דראנג. אום צו זיין א פרוכטבארער בוים מוז ער וואקסען פריי אין א שעהנעם גארטען, ווי זיינע צווייגען זאל זיך קאנען אויפהויבען הויך צו דער זון.

עס שיינט דארום, אז ניט נאר איז נאציאנאליזם א שטערונג פאר קולטור, נור זיי ערגענצען זיך ביידע. די נאציאנען העלפען דער קולטור, און די קולטור העלפט די נאציאנען.

וויפיעל עס קאסטען טאראנטא איהרע שולען א יאהר

אין וועלכען קלאס עס לערנען די מעהסטע קינדער. — ווארום די קאסטען פון די העכערע שולען זענען גרעסער ווי די פון די פאלקס־שולען.

אונזער שטאדט טאראנטא איז א גאנץ גרויסע שטאדט מיט פיעלע אינסטיטוציאנען, וועלכע די שטאדט האלט אויף.

ניט לאנג צוריק איז פערעפענטליכט געווארען א סטאטיסטיק, וויפיעל עס קאסט דער שטאדט טאראנטא אויפצוהאלטען איהרע שולען און אויסצולעהרנען איהרע קינדער לעזען און שרייבען.

עס איז בעוויזען געווארען דאס אום צו געבען די טאראנטאר קינדער א פאבליק און היי סקוהל לעהרע, קאסט דער שטאדט 1,839,823 דאלאר יעהרליך פאר 76,211 קינדער, אדער 18 דאלאר אויף יעדער פאמיליע. געוועהנטליך דאס געלד בעצאהלען די טעקס־צאהלער.

דריי און זעכציג פראצענט פון דעם געלד געהט אוועק צו לעהרנען די קינדער אין פאבליק שוהלען, און 37 פאר היי־סקוהלס און קאלעדזשעס.

די ערשטע זאך, פאר וואס די טעקס צאהלער, צאהלען זייער געלד, איז פאר די פרימערי סקוהלס, אדער די אנפאנגס שוהלען ווי מען קען דאס רופען אויף אידיש. דאן קומט די סומע פון 650.000 דאלאר וועלכע ווערט אויסגעגעבען פאר די יעניגע, וועלכע ווילען זיך צוגרייטען פאר מעטריקאליישאן אין דעם פראווינציעלען אוניווערזיטעט, וואו זיי געהן ארייין זיך צו לעהרנען א פראפעסיאן.

דאס וואס די קינדער לעהרנען זיך אין די פאבליק סקוהלס און אנדערע שוהלען, זיינען זאכען וועלכע ווערען רעקאמענדירט פון בעוואוסטע פעדאגאגען, און יעדער טעקס־צאהלער, וועלכער צאהלט שוין אויך במילא סקוהל טקסעס, האט א רעכט צו זאגען אויב זיין קינד בעקומט גענוג להערע פאר דאס געלד, וועלכע ער צאהלט איין.

געוועהנטליך, ניט יעדער סיטיזען, אדער טעקס צאהלער קען אריינגעהן אין סקוהל און זאגען א דעה ווי און וואס מען זאל לעהרנען, דערפאר אבער האט דער טעקס־צאהלער אלע יאהר וואהלען, ווען ער דארף ערוועהלען א פארשטעהער צו דער באארד אף עדיוקיישאן, דאס הייסט צו דער קערפערשאפט, וועלכע פערוואלטעט אלע שטאדטישע לעהרע אנשטאלטען, און דאן קען דער וועהלער אויסדריקען זיין מיינונג וואס און ווי אזוי מען זאל לעהרנען די קינדער אין סקוהל, ווייל עס ווענדעט זיך וואס פאר א מענשען מען קלייבט אויס אלס פערוואלטער.

די פאלגענדע טאבעלע וועט געבען דעם לעזער א בעגריף וויפיעל עס קאסט דער שטאדט יעדער שילער פון יעדען קלאס:

קינדערגארטען קלאס אלגעמיינע סומע א יאהר 248,969 דאלאר. יעדער שילער 19 דאלאר.

ערשטער קלאס, אלגעמיינע סומע א יאהר 372,708 דאלאר. יעדער שילער 18 דאלאר.

צווייטער קלאס, אלגעמיינע סומע א יאהר 237,582 דאלאר. יעדער שילער 18 דאלאר.

דריטער קלאס, 234,204 דאלאר. יעדער שילער 18 דאלאר.

פערטער קלאס, 181,530 דאלאר. יעדער שילער 18 דאלאר.

פינפטער קלאס, 14,819 דאלאר, יעדער שילער 18.25 דאלאר.

קאלעדזשעס, 200,173 דאלאר, יעדער שילער 75 דאלאר.

היי־סקוהל, 349,838 דאלאר. יעדער שילער 122 דאלאר.

צוזאמען $1,839,823.

פאר דעם געלד לעהרנען זיך די פאלגענדע צאהל קינדער:

קלאס	קינדער.
קינדערגארטען	12,709
ערשטער	20,706
צווייטער	13,199
דריטער	13,178
פערטער	10,095
פינפטער	812
קאלעדזשעס	2,658
היי־סקוהלס	2,854
צוזאמען	76.211

ווי די באארד אף עדיוקיישאן בעריכטעט איז דער גרעסטער קלאס וואוהין עס געהען די מעהרסטע קינדער, דער ערשטער קלאס, די איבעריגע זענען פיעל ווייניגער בעזוכט.

אין טאראנטא זענען דא פיער קאלידזשעס, דזשארוויס, האמבערסייד, הארבארד, און פארק דייל, דיעזע שולען ווערען בעזוכט פון 2,658 אדער 664 יעדער און דאס קאסט דער שטאדט 200,173 דאלאר א יאהר, אדער 75 דאלאר פאר יעדען בעזוכער.

חוץ דעם זענען נאך דא זעקס היי־סקוהלס. דיעזע סקוהלס ווערען בעזוכט פון 2,854 שילער און עס קאסט דער שטאדט 349,838 דאלאר א יאהר, אדער 122 דאלאר פאר יעדען בעזוכער.

די קאסטען פון די היי סקוהלס און די קאלעדזשעס זענען פיעל העכער איידער די פון פאבליק סקוהלס, דאס איז דערפאר, וואס די לעהרער פון די קאלעדזשעס און היי סקוהלס נעהמען גרעסערע געהאלט, איידער די לעהרער פון די פאבליק סקוהלס.

אלענפאלס, טאראנטא גיט אויס א גאנץ היבשע סומע אויף צו ערציהען איהר יונגען דור.

א אידישע פרוי

(פון טאגעבוך פון א רוסישען פאלקאווניק.)

שפעט אין אבענד איז א קאזאקען־ראזיעזד צוגעגאנגען צו א דארף. די זון האט זיך שוין געזעצט, און א געדיכטער נעבעל האט נאך מעהר פערשטארקט דעם חושך. מיר זיינען געגאנגען „אויפ'ן קול“, דאס הייסט, אבשטעלענדיג זיך יעדע 5—10 מינוט און צוהערענדיג זיך. אין דערווייטען האט געבילט א הונד. אט איז אויך א דארף. די פערד האבען דערשפירט די נאהענטע רוהע און א גוטע פארציע האבער און האבען זיך געלאזט לויפען שנעלער; אלע האבען זיך אנגעהויבען צו גרייטען צום נאהענטען ציעל. מען איז אריבערגעפאהרען דעם טייך און אריינגעקומען אין דארף.

עס איז פינסטער־חושך; מען זעהט נישטקיין פונק פייער; עס דאכט זיך, אז דאס גאנצע דארף איז אויסגעשטארבען, אנ'איינזאם הינטעל בילט ביז אין וואלד שטערענדיג די אלגעמיינע שטילקייט.

מיר שפרינגען געשווינד אראב פון די פערד און קומען אריין אין הויז. איך האב אנגעצונדען אנ'עלעקטריש לעמפעל און בעלויכטען די וואהנונג: עפעס וואס האט זיך דערשראקען פאר דער ליכטיגקייט, א ווארף געטהאן מיר אונטער די פיס איז ארויסגעשפרונגען דורך דער טיהר.

— א קאץ! — וואשע בלאגאראדיע — הער איך די שטימע פון מיין טרייען ק. איך געה ווייטער. פוסטע צימערען, ארעמע מעבעל, צובראכענע; אויף דער ערד וואלגערען זיך צובראכענע כלים און א רעשט שפייז. עס איז קאלט.

איך הייס צוקלייבען דאס צימער, איינהייצען דעם אויוען. 10—15 מינוט שפעטער פלאקערט שוין א פרעהליך פייערעל אין אויווען און מיין קאזאק בראט קארטאפעל. מען האט אריינגעבראכט שטרוי, איך ווארט נישט אויף די קארטאפעל, לעג זיך אויף דעם שטרוי און ווער באלד אנטשלאפען.

— וואשע בלאגאראדיע, א, וואשע בלאגאראדיע, כאפ זיך אויף!

איך שפרינג אויף און כאפ זיך אינסטינקטיוו פאר'ן רעוואלווער. דאס צימער איז פול מיט קאזאקען און צווישען זיי — א פרוי. לויט דעם ערשטען בליק דערקען איך, אז דאס איז א אידישע פרוי; צורשויבערטע שווארצע האר, א רייך־שעהן געשטאלט און צוריסענע קליידער. די הענד זיינען ביי איהר געבונדען הינטערן רוקען און 2 געזונדע קאזאקען האלטען זי פעסט פאר די פלייצעס.

— טאק שטא, וואשע בלאגאראדיע, מיר האבען געבראכט א שפיאנין, נישט אנדערש; איך געה נאך היי אין שטאל און זעה, דא אין היי ליעגט זי בעהאלטען... איך האב זי אנגעכאפט, אבער זי איז אנטלאפען; איך האב צו איהר געשריען: „סטאי!“ — שטעהט זי נישט... גוט נאך, וואס דער אוריאדניק ס. האט געהאלפען, א ז ניט — וואלט זי אנטלאפען; מען האט דא געפונען ביי איהר א דייטשע צייטונג און „פיענגדזי“ (געלד)...

די דערשראקענע שווארצע אויגען שפריצען מיט בליצען; איך פרעג ביי איהר, פון וואנען האט זי די צייטונג מיט די 500 מארק; אלס ענטפער גיט זי מיר א גאנץ ברייטע ערקלעהרונג וועגען דעם, אז זי האט ניט בעוויזען צו אנטלויפען איידער די רוסען זיינען אנגעקומען, דען זי איז א דייטשע אונטערטהאנין. איהרע עלטערען און שוועסטער זיינען אנטלאפען א שעה פריהער, איידער מיר זיינען אנגעקומען און זי איז געוועזען פערנומען מיט באקען ברויט, דעריבער האט זי זיך ערשט געכאפט, ווען זי האט דערהערט, ווי אונזערע פערד לויפען. דאן האט זי פערכאפט די 500 מארק, וואס זי האט געזאמעלט פאר זיך אויף נדן, איינגעוויקעלט זיי אין א צייטונג און בעהאלטען זיך אין די היי, וואו מען האט זי געפונען.

דערצעהלט האט זי עס אפילו אין א געבראכענער פוילישער שפראך, אבער קענטיג געווען, אז זי זאגט אמת; צוליעב פארזיכטיגקייט אבער האב איך בעפוילען צו פערשפארען זי און געשטעלט שומרים פאר דער טיהר.

מיט'ן בעגינען איז אנגעקומען א בעפעהל, באלד צו פעראייניגען זיך מיט דעם פאלק.

— און וואס מאכט מען מיט דער שפיאנין? — האט מיך א פרעג געטהאן דער וואכטמייסטער.

איך האב זיך פערטראכט.

— כאפט זי דער טייוועל מאכען מיט איהר אן ענדע און פארטיג!

מען האט זי אריינגעפיהרט.

עפעס אנ'אינערליך געפיהל האט מיר אונטערגעזאגט, אז זי האט דערצעהלט דעם אמת.

— די דייטשע צייטונג און דאס געלד זאל מען ביי איהר צונעמען און אליין זאל זי זיך געהן, וואוהין זי וויל — האב איך בעפוילען די קאזאקען.

איך האב זיך אבגעקעהרט, פלוצלונג האט אימיצער מיט א כאפ געטהאן פאר'ן האנד און איך פיהל אז הייסע ליפען זיינען צוגעפאלען צו מיין האנד.

— איך וועל דאס אייך קיינמאהל ניט פערגעסען, קיינמאהל נישט.

— אויף די פערד! — אין א ווילע ארום האבען מיר זיך פעראייניגט מיט'ן פאלק.

עס זיינען פאראיבער 2 וואכען. איך האב פערגעסען וועגען מיין בעגעגעניש. דאס שיקזאל האט מיר ווידער געבראכט אין דעם דארף. איך בין אריינגעפאהרען אין דארף מיט א קליינעם ראזיעזד. שרעקליך מיעד בין איך אריינגעפאלען אין דעם ערשטען הייזעל ביים ברעג דארף. מיינע קאזאקען האבען זיך פאנאנדערגעלעגט ארום מיר. נישט אכטענדיג אויף דער שרעקליכער מידקייט, האט מיך עפעס א פארגעפיהל נישט געלאזט איינשלאפען. עס האט אנגעהויבען טאגען, איך האב ארויסגענומען אנ'אלטע צייטונג און, לעזענדיג, בין איך איינגעשלאפען. פלוצלונג האט א שטארקער קלאפ אין פענסטער מיך אויפגעוועקט. איך האב געעפענט די טיהר... מיין אלטע בעקאנטע, די אידישע שעהנע פרוי, איז אריינגעשפרונגען אין צימער.

— לויפט גיכער, דאס דארף איז פול דייטשען! — האט זי אהן אטהעם אויסגערופען.

מיר זיינען באלד ארויפגעשפרונגען אויף די פערד און מארש פון דארף ארויס.

ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, זענען מיר ביינאכט אריינגעקומען אין דארף וועלכער איז געווען פאר אונז פערנומען דורך 2 עסקאדראנען פון דייטשען אולאנער פאלק, וועלכע האבען זיך פאנאנדערגעשטעלט אויף דעם אנדערען עק דארף.

איך האב עס געמאלדען אין פאלק, און א האלבע שעה ארום האט א שטראם קאזאקען ארומגערינגעלט דעם דארף. דיא דייטשען האבען, פערלירענדיג זייערע פיקעס און ביקסען, זיך געלאזט אנטלויפען.

איך בין ווידער אריינגעקומען אין דעם זעלבען הייזעל. אויף דער ערד איז געלעגען די אידישע פרוי, פערבלוטיגט און דורכגעשטאכען מיט א דייטשער פיקע.

— אריע! — האט זי שטיל געשעפטשעט.

זי האט נישט פערגעסען מיין טובה...

פ. ק—ר.

קומט אלע זעהען, הערען און בעגריסען אונזער ליעבען גאסט, אונזער גרויסען שריפטשטעלער, אונזער

שלום עליכם

מ'טוואך דעם 2־טען דזון אין מעססי האלל

ער וועט אליין פארלעזען זיינע הומאריסטישע ערצעהלונגען, ער וועט אליין רעדען פאר טוביה דעם מילכיגען און ער וועט אונז אריינפיהרען אין דער גרויסער, וועלט בעריהמטער שטאדט „כתריאל'עווקע“.

עס וועט זיין אן אמת'ער יום טוב פאר טאראנטא, א יום טוב פאר אונז אלע.

מיט איהם קומט אויך זיין איידעם דער בעריהמטער העברייאישער שריפטשטעלער הערר

דוב. בערקאוויטץ

טיקעטס צו בעקומען אין ציון אינסטיטוט. טעלעפאן קאל. 6162.